

rettet som et hele for sig. Almue-skolen bør være en praktisk Skole for Livet til Forskel fra den, der gaar ud paa ved Eksaminer at uddanne Folk til visse Stillinger som Viden-skabsmænd eller Embedsmænd". Jeg er ikke tilfreds med den Betragtning af Skolerne, at vi sige: Almuen paa den ene Side og alle vi andre, der have det noget bedre, paa den anden Side. Jeg mener, at selv om vi maa finde os i til en vis Tid at have en Almue-skole — ikke en Folke-skole — saa maa Maalet, vi skulle gaa fremad til, være en Skole, der samler os alle. Se vi saaledes for Eksempel hen til Kjøbenhavn, kan det siges, at vi gaa fremad i den Retning. Medens der f. Eks. i 1850 i Betalings- og Friskolerne var 3,942 Børn og i de private Skoler næsten det dobbelte, nemlig 6,900, saa var der i 1893 i Friskolen og Beta-lings-skolen ca. 33,000, medens der i de pri-vate Skoler kun var 7,276 Børn, altsaa ikke meget mere end mellem en Femtedel og Sjattedel af samtlige Børn. Altsaa i Kjø-benhavn udvikle vi os i den Retning, at alle Børn komme i den offentlige Skole, og derfor er den ogsaa efterhaanden bleven væsentlig bedre. Paa Landet kan man i hvert Til-fælde ikke sige, at man er gaet videre i denne Retning. Man opretter der Realskoler, og selv om de ikke have saa stærk Betydning, saa er der Fare for, at Skolen udvikler sig saaledes, at man faar de velhavendes Børn paa den ene Side og de mindre bemidlede paa den anden. Det er en uheldig Udgang, og derfor holder jeg ikke af det ærede Med-lem's stærke Begejstring for Almue-skolen. Tingen er den, at naar han siger, at Al-mue-skolen ikke skal være en Overgang til at uddanne Embedsmænd, er det rigtigt; men, naar vi ville have en Folke-skole, hvori alle Børn skulle gaa, saa er det ikke Meningen, at den skulde være indrettet efter dem, der ville søge Universitetet eller ville gaa over i nogle af de saa Stillinger, der ere for Em-bedsmænd, men vor Mening er den, at der i denne Skole skulde gives en udmærket god og praktisk Undervisning, som alle kunne have Gavn af. Det er altsaa der, jeg maa tage Afstand fra det ærede Medlem; men naar jeg gør det, indrømmer jeg, at fore-løbig maa vi praktisk indstrænge os dertil, at vi søge paa Landet at gøre Skolen saa god som muligt, saa at alle uden for de mest bemidlede ville gaa deri; videre bør vi vel ikke i Djeblicket gaa. Derimod mener jeg ganske vist, at der, som det ærede Med-lem for Horsens (Wulff) sagde, er al mulig Anledning til, at man i Rødstæderne og Kjøbenhavn forsøgte fuldt ud at faa en virke-lig Folke-skole, der fra neden opad var gra-

tis. Der er et Punkt til, som jeg skal til-lade mig at omtale, og jeg vender mig da atter til det ærede Medlem fra Alsens (Berntsen) (Berntsen: Det er mig en stor Ære!). Vren er paa min Side, Fornøj-elsen paa det ærede Medlems Side. Han slyntes ikke rigtig om, hvad det ærede Med-lem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgfreds sagde, „thi“, jagde han, „naar han vil have, at Børnene alle i Fællesskab skulle nyde samme aandelige Mad, saa synes jeg ogsaa, at de allesammen skulle spise af den samme Gryde“. Jeg vil sige, at, naar der er Tusinder af Børn i dette Land, som sulste og fryse, naar de gaa i Skolen, saa vil jeg, hvis det ærede Medlem tillader mig det, ønske, at denne Sag bliver tagen noget al-vorligere end paa den spøgefulde Maade, som det ærede Medlem brugte. Jeg tror, det er en ganske alvorlig Sag. Bort Land er dog rigt nok, og trods alle Agrar-godsejerens Græden og Industribaronens Strigen over de daarlige Tider, have Folk det dog ret godt og leve ret godt i Forhold til vore Forfædre. Derfor have vi ingen Undskyldning, naar vi ikke tage denne Sag alvorligere, da det dog ikke kan stjules, at det er en Sandhed, at Tusinder og atter Tusinder af Børn møde sultne i Skolen og altsaa ikke kunne have godt af den aandelige Bespisning, de faa, paa Grund af den Til-stand, hvori de ere, den Trang, de føle til materiel Bespisning. Naar saa det ærede Medlem skyder det bort og siger: lad os saa Undervisning for sig og Bespisning for sig, saa siger jeg: Nej, det kunne vi ikke. Skulde vi tage den Sag op for Børn i alle Aldre, komme vi ind paa et uhyre Omraade med Henhyn til at komme de fattige til Hjælp, og det er vel i Djeblicket uløseligt. Komme vi derimod til Spørgsmaalet om at se hen til de Børn, der gaa i Skole, og se, om vi ikke kunne komme dem til Hjælp i de kolde Vintermaaneder og give dem noget at spise, saa de ikke sulste, saa mener jeg, at det er et overkommeligt Spørgsmaal. Jeg skal være meget glad ved, hvis det ærede Med-lem kan sige for Landets Vedkommende: Hos os sulste ingen Børn. Paa Landet søge de bedrestillede, Gaardejerne, at hjælpe i den Retning, og Husmændene hjælpe hinanden. Men det ærede Medlem er nu ikke Repre-sentant for Landet alene, han skal her inde varetage alles Interesser, og her er det en given Ting, at der sulstes i Skolerne, og derfor mener jeg, vi ikke have Ret til at forhandle en Skolereform, uden at dette Spørgsmaal kommer frem. Jeg sagde før, at det ærede Medlem forhaabentlig ikke skulde faa Tilstuddet til Kjøbenhavn ned